

hebben de centrale banken de rente afgelopen jaar snel en rigoureus verhoogd. Dit had een prijs. De obligatiemarkten daalden vorig jaar gemiddeld met 15 procent, de aandelenkoersen gingen nog verder naar beneden. Deze uitkomsten – een reëel rendement, inclusief inflatie, van minimaal 25 procent negatief – staan in schril contrast met de fictieve heffing van 5,5 procent positief waarvan de Belastingdienst uitgaat bij de berekening van de vermogensrendementsheffing. Als EI-VEB hebben we aangekondigd een aantal proefprocedures te starten om deze onredelijke situatie een halt toe te roepen.

De negatieve rendementen hebben merkbaar effect op de waardering van financiële instellingen. Eerder dit jaar zagen we het grootste bankfaillissement sinds de financiële crisis bij Silicon Valley Bank. Hier was sprake van een klassieke mismatch tussen activa en passiva. De door de bank uitgezette leningen hebben een langere looptijd dan de aangetrokken deposito's die elk moment kunnen worden opgevraagd.

Naast looptijd mismatches hebben we met de redding van Credit Suisse door UBS ook de eerste grote liquiditeitsmismatch gezien. Toen depositohouders met miljarden aan tegoeden tussen banken gingen schuiven en een Saoedische grootaandeelhouder publiekelijk extra steun aan de bank ontzegde, bleken de rapen gaar. Alleen door onorthodox en snel in te grijpen, kon besmetting van andere banken vooralsnog worden voorkomen. In algemene zin zijn de lessen uit de financiële crisis van 2008 goed ter harte genomen: niet te lang aarzelen maar doortastend ingrijpen. Of daarmee verdere onrust is weggenomen, zal komende maanden en jaren moeten blijken. De markten blijven in 2023 gespannen.

Het afgelopen jaar zijn we door de naweeën van Covid, de Russische terreur, politieke polarisatie en geopolitieke fragmentatie een stuk optimisme en vertrouwen kwijtgeraakt. Dit heeft impact. Voor succesvol beleggen is vertrouwen in het financiële systeem en de economie vereist. Het is onze taak bij EI-VEB aan beleggers te laten zien hoe ze in uitdagingen kansen kunnen zien. Onze leden beleggen alleen als ze in de toekomst geloven en geloven in de integriteit van financiële en overheidsinstellingen. Als mensen angstig en voorzichtig blijven, zullen ze blijven sparen en niet investeren.

In Nederland zijn we, gestimuleerd door fiscaal beleid en het depositogarantiestelsel, al veel te lang aan het oversparen en onderinvesteren. Spaarders worden door de overheid beschermd, terwijl hun koopkracht door inflatie ernstig wordt uitgehold. Hoewel 2022 een slecht beleggingsjaar is gebleken, is het maatschappelijk zeer gewenst om van spaarders duurzame langetermijnbeleggers te maken. Dit versterkt onze economie, geeft nieuwe bedrijven en nieuw banen toekomst en voorkomt dat de banken periodiek moeten worden gered door de belastingbetaler.

Op korte termijn zullen monetair en fiscaal beleid belangrijke aanjagers van rendement op beleggingen zijn. Op de lange termijn moeten beleggers ook overwegen hoe de energietransitie, naast andere factoren, de economie en de waardering van toonaangevende bedrijven zal beïnvloeden. Al jaren vormt klimaatrisico een significant beleggingsrisico. Iedereen kan de impact van klimaatverandering op veel plaatsen in de wereld zien. Er zijn meer overstromingen, meer bosbranden en intensere stormen. Ook dicht bij huis zien we de natuur en biodiversiteit sterk veranderen. Veranderingen in overheidsbeleid, technologie en consumentenvoorkeuren zullen het tempo van de klimaattransitie bepalen en aanzienlijke investeringsmogelijkheden creëren. Wij zien het als onze taak bedrijven te stimuleren inzicht te geven over de impact van de klimaattransitie en hun eigen ambities. Ons engagement is erop gericht ervoor te zorgen dat bedrijven duurzaam beleggingsrendement genereren.

Dit jaar hebben we ons in vele opzichten zeer actief getoond. Richting beursgenoteerde ondernemingen, nationale en Europese wet- en regelgevers en toezichthouders. In dit jaarverslag kunt u de belangrijkste ontwikkelingen lezen. We hebben nadrukkelijk geprobeerd het belang van beleggers goed voor het voetlicht te brengen, in het algemeen en bij diverse toonaangevende gebeurtenissen in het beursjaar 2022. Constructief waar mogelijk en met een meer directe confrontatie waar nodig. Maar altijd goed onderbouwd en afgewogen. En gelukkig vaak met zichtbaar rendement, soms direct en concreet en soms het begin van een reeks van langere adem.